

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Informed daily
except
Sundays and
Holidays.

LETÖ—YEAR IX.

Published on second-class mail at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PETEK 15. DECEMBER (DECEMBER) 1916.

STEV.—NUMBER 167.

ZASTRELBA V PREMOGO-KOPU. OSEM SLOVENCEV NAŠLO SMRT V KANSASU.

VOZNIKI PRI EKSPRESNIH DRUŽBACH MOGOCHE ZA-STAVKOJ ŠE DANES

Chicago, Ill., 14. decembra. — V torki zvečer je odglasovala neka lokalna organizacija voznikov za stavko. Predsinočnem je ekskutiva organizacije voznikov odobrila sklep lokalne organizacije. Izdajatelje buržoaznih listov silno skrbi, katera unija je glasovala za stavko, ker je v Chicago več lokalnih organizacij voznikov, ker se sklep glasi, da mogče stavka prične že danes opoldne. Poročevalci kapitalističnih listov so se navalili na Timothy Nearyja, tajnika ekskutivne vozniške, da izvede ime lokalne organizacije in keda prične stavko. Neary molči, če pa govorju mu gredo besede iz ust kot izurjenemu diplomatu. Radovednim časniki je povedal, da "mogoče" stavka prične danes opoldne.

Zdaj so družbe, ki najslabše plačujejo voznike, pričele izpraviti svojo vest, če res slabo ravnajo s svojimi delavci. Pri ekspresnih družbah se je izjavljalo oglašila vest. Začelo so izjavljati, da med njihovimi delavci ni najmanjšje nezadovoljnosti, saj so pred kratkim izdale \$60,000 za povračanje meze. In ko je bila vest dobro izpravljena, so bile ainoči že odpisane policijske rezerve, da stražijo hlev ekspresnih družb, čeprav je Neary zagotovil, če pride kje do stavke voznikov v mestu, ne bo stavka pričela pred današnjim poldnevom.

Svede, če ima kdo slab vest, pričakuje navadno najhujše.

PONESREČEN PARNIK.

Norfolk, Va., 13. decembra. — V parnik "Powhatan" je tri milijone jugovzhodno od Thimblea trčila neznana ladja. Parnik je zapustil Norfolk, da odplije v Boston.

Udarec je bil tako silen, da je bilo 46 osem, potnikov in mornarjev poškodovanih.

Kapitan je storil vse, kar je bil v njegovi moći, da s poskodovanim parnikom nasede pri obrežju in tako prepreči, da se ne pogreze.

Kajuta za brezični brzovaj je bila zrušena in telegrafist je moral ležati na trebuhi, ko se je parnik nagnil na levo stran, da je pošiljal klice za pomoč.

Ko je parnik plul proti obrežju, je voda tako hitro dria vanj, da je eden parnih kotov razpolabil. Na pomoč so prihitali parnika "Jefferson" in "Jamestown" in rešilna ladjica "Yamawaw."

Parnik "Jamestown" je dosegel ponesrečeni parnik, ko je telegrafist že vedno depeliral: "Mnogo ranjenih vsled eksplozije parnega kotla; pripeljite zdravike seboj."

Zvezni razruševalce "Davis" je ukral zdravnike z bojnih ladij "Pennsylvania" in "Texas" in odplul je z vso brzino na morje.

Najprvo so se ukreali potniki in mornarji na parnik "James-town," odkoder so jih zopet premestili na parnik "Southland," ki je bil na potu v Norfolk. Potnikov je bilo sedemnajst.

Usoda ladje, ki je udarila ob "Powhatan," ni znana.

BOJKOT PROTI BOJKOTU.

Anderson, Ind., 14. decembra. — Tukajšnje žene so bojkotirale jajca in sirovo maslo za deset dni. Farmarji so na bojkot gospodinj odgovorili z zaključkom, da ne postavijo več svojih pridelkov na trg v Andersonu, obenem tudi tam ne bodo kupovali več svojih potrebščin.

Da se situaciji odpomore, so predlagali nekateri mestni očetje, da se ustavi mestna tržnica, na kateri bodo farmarji direktno prodali svoje produkte konzumencem.

WILSON PREJEL MIROVNO NOTO.

PREDSEDNIK JE DOBIL OFICIJELNI TEKST IZ BERLINA Z OZIROM NA PONU-JANI MIR.

Washington, 13. dec. — Državni departement je danes prejel mirovno noto od ameriškega nadomestnega poslanika Joseph C. Grewa iz Berlina in kopija note je bila takoj odstavljenata predsedniku Wilsonu v Beli hiši. Zraven note je postal Grew tudi zaupno poročilo.

Predsednik je začel takoj študirati noto in tisti, ki so v temi zvezki z njim, pravijo, da bo skušal dognati iz noto, če je njemu ujemstveno priložiti posel note še kakšno sugestijo ameriške vlade, kadar pošle note zavezniškim državam. Nota bo objavljena jutri, ali morda še danes, vendar pa izjavljajo uredniki, ki so noto v nalogi pregledati, da se ne razlikuje dosti od neuradnega teksta, ki je že objavljen; edina razlika je v prevodu.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v prilog mire.

Wilson bo takoj poslal mirovno noto zavezniškom, kamor je namenjena. Ataši v državnem departementu so jo že začeli prevajati v tajna znamenja ali šifrirati. Vladni uradniki so mnenja, da se ne bo Wilson prenagliil s kakim oficijskim komentarjem, dokler ne vidi razpoloženja pri zavezniških. Izključno pa ni, da ne bi neodvisno od nemške note sugeriral upoštevanje mirovnega pogajanja, ako bodo kazala znamenja. Ameriška vlada bi najraje videela, da ne bi zavezniški premoglo odrekli ponujenega miru in da bi se njihov odgovor na kak način zavlekel nekaj časa. V tem slučaju bi imel Wilson priliko priznati s sugestijami v

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKIH NARODNIH PODPORNE JEDNOSTE

Izbira dnevno zasedočil in prenosi.

LASTNINA SLOVENSKIH NARODNIH PODPORNE JEDNOSTE

Cene vseh novin po dogovoru. Nakupaj se ne vratajo.

Narodna: Zadnjeno država (članek četrtni) in Canada \$5 na leto, \$1.50 na pod leta in tri mesece; Chicago in New York \$4.50 na leto, \$2.50 na pod leta, \$1.12 na tri mesece.

Narodna za vse, kar ima vsek s listom: "PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT" Organ of the Slovene National Benefit Society

Issued daily except Sunday and Holidays OWNED BY SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on application

Subscriptions: United States (except Chicago and Canada \$5 per year; Chicago and Foreign countries, \$4.50 per year).

Address: "PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Telephone Lawndale 4435.

Datum v oklepaju n. pr. (December 31—16) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam s tem dnevnem poteče naročnina. Povonite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Nova doba.

Pod tem naslovom je imel dnevnik "Chicago Tribune" pred nekaj dnevi članek, v katerem se bavi z državnim socializmom. Zadnje čase se ameriško časopisje večkrat pobavi z diskuzijami te vrste in v vseh teh diskuzijah ali razpravah ni več opaziti tistega zasmehovanja in preziranja činkov, kakor je to bilo prej v navadi; kritiki stare kapitalistične šole so postali pozornnejši, natančnejši in resni. In do tega jih je pripravila vojna s svojimi aktualnimi vzgledi.

"Tribuna" piše med drugim: "Nemčija je organizirala in inkorporirala v direktno vladno službo vso silo svojega moškega prebivalstva od 17 do 60 leta. Nekdar v zgodovini Slovencev že nena država storila tako velikanski koraka. Pred nekaj dnevi je ameriški poslanik Gerard poročal, da namerava nemška vlada odslej zanaprej kupovati vse potrebne za svoje prebivalstvo v celoti, to se pravi, da bodo razna trgovska in industrijska podjetja prijavila vladu, česa potrebujejo v surovinah in vladna agentura bo potem kupila za nje vse stvari. To pomeni, da ameriški podjetniki ne bodo več prodajali blaga veliki armadi tekmojučih posameznikov, temveč enemu samemu in velikemu odjemalcu — vladu. Nemški načrt bo vsekakor prisilil tudi druge države v Evropi, da posnamo Nemčijo. Angleska vlada že kupuje pšenico in druge živilenske potrebe v velikih zalogah. To zoper znači, da se bo število tisočerih odjemalcev skrčilo na kakega pol tretja kolikor je vlad.

Toda to še ni socializem, katerega propagira delavska Internacionala. Državni socializem v Nemčiji se lahko imenuje tudi državni kapitalizem. Namesto mnogih privatnih kapitalistov je en sam kapitalist in to je vlad; izkorisčanje v privavnih rokah pride v roke vlade, ampak izkorisčanje še ostane. Vendar je pa to velik korak k pravemu socializmu. Delavstvo se bo potem borilo proti enemu samemu nasprotniku namesto proti tisočerim, in namesto težavnega dela v razlaščanju privavnih kapitalistov, bo strmoglavilo le centralizirano vladu.

Ta dva silna pojava, namreč organizacija vsega delozmožnega moštva v državi, ki steje okrog 70 milijonov glav, za skupno produciranje v korist države, in pa konak, da država kupuje vse potrebe vse za svoje državljenja — ta dva pojava vodita naravnost v državnim socializem. Toda Nemčiji bo sledila tudi ostala Evropa. Celo v individualistični Angliji ustvarja železna roka militarističnih potreb velike izpremembe.

Najprvo so morali Amerikanec močno bolj študirati razvojne gospodarske zakone, ki delajo družbne izpremembe — in manj zavljati. Zemlja in človeštvo je podvrženo večnim izpremembam. Veličje svetovne katastrofe kot je sedanja vojna so pa mejni izpremembi.

Človeštvo do danes še ni videlo kolektivistično organiziranega dalo v celi državi, kakršnega je prinesla vojna v Nemčiji. Vse države stremijo po moralni in materialni enotnosti. Socializem ali kolektivizem je lahko demokratična ali autokratična oblika družbenega sistema. V gotovem času bo prinesel reakcijo ali pa porodil še višjo in boljšo formo človeške družbe. Medtem pa mi ne smemo več mišljati spričo teh velikih izprememb. Naša sodba, da so te izpremembe slabe, nam ne pomaga nič; stvar je tukaj in moramo se baviti z njo. Optimistična brebirnost, ki je tako karakteristična pri Amerikancih, se mora umakniti, ne pesimistični bojazni, temveč pogumnemu študiranju novega svetovnega gibanja, kako bi se dalо to gibanje prilagoditi našim lastnim interesom in potrebam. Potratni, čeprav prijetni individualizem v Ameriki se ne more meriti z višjo organizacijo kolektivizma. Učili se moramo zdaj kajti lahko se zgodi, da nas pozneje izuči bridička izkušnja."

Veliko resnico je v teh besedah — ali pojasnila je treba. Dejstvo, da Nemčija organizira svoje prebivalstvo po načelih socializma, je predvsem enkrat za vselej dokaz, da je socialistični sistem vsekakor boljši kakor prejšnji star sistem. Vsi tisti, ki so trdili, da je socializem lep le na papirju in na jeziku, toda v praksi da se nikdar ne obnese — bodo zdaj močaliči. Če je Nemčija z monarhistično vladom, ki je bila vedno med najbolj nazadnjačkimi vladami na svetu in katera se je poleg Rusije najbolj proslavila v zatiranju socialistov v Bismarckovem času, zdaj sprevidejo, da je socialistični način družabne organizacije boljši od prejšnjega individualističnega načina, potem je socializem vsekakor praktičen. Nemčijo posnemajo tudi zaveznički, kajti tudi oni niso tako slepi, da bi ne videli, kje je praktičnost. Kajti zaveznički s svojim starim gospodarskim sistemom ne bodo nikdar izstradali in premagali Nemčije in Avstrije s kolektivistično organiziranim proizvajanjem potrebnih.

Toda to še ni socializem, katerega propagira delavska Internacionala. Državni socializem v Nemčiji se lahko imenuje tudi državni kapitalizem. Namesto mnogih privatnih kapitalistov je en sam kapitalist in to je vlad; izkorisčanje v privavnih rokah pride v roke vlade, ampak izkorisčanje še ostane. Vendar je pa to velik korak k pravemu socializmu. Delavstvo se bo potem borilo proti enemu samemu nasprotniku namesto proti tisočerim, in namesto težavnega dela v razlaščanju privavnih kapitalistov, bo strmoglavilo le centralizirano vladu.

Da — nova doba prihaja v morari! Francoska revolucija in Napoleonska vojna so porušile star fevdalni sistem in rodile politično demokracijo, sedanja vojna pa bo morda podrla sistem privatnega kapitalizma in uvelia državni socializem ali državni kapitalizem. Od državnega kapitalizma do socializma je pa le eden korak.

Zato ima "Tribuna" prav, ko pravi, da bi morali Amerikanec močno bolj študirati razvojne gospodarske zakone, ki delajo družbne izpremembe — in manj zavljati. Zemlja in človeštvo je podvrženo večnim izpremembam. Veličje svetovne katastrofe kot je sedanja vojna so pa mejni izpremembi.

Farrell, Pa. — Nenadoma je prišla zima in pokrila z belo odajo rujave griče pennsylvanske. Potihnilo je ptičje petje in potihnilo je petje naših zahid evetk, ki se je tako lepo glasilo v tistih krasnih pomladnih in poletnih večerih. Vsak večer sem poslušal to divno petje, takole ob sobotah zvečer sem se pa pridružil in zapeljalo skupno. Včasi je prišel še "mehad" in nam zaigral par poskočnih. Nekteri so imeli hudo besedo. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni več med nami, a njegov spomin bo živel, dokler bo obstala Slov. Čitalnica in dokler bo priznana moč izobrazbe. — V imenu članov Slov. Čitalnice na Ely, Minn. izrekam tem potom iskreno sožalj, njegov duh živi med nami in mi mu bomo skazali največje spoštovanje, ako nadaljujemo s prosvetnim delom za katerga je bil pokojnik tako vnet. Njega ni ve

(Nedeljnjevanje je prva stran)

nega gibanja v okolišu Prisovcev, severnoiztočno od Pomorzan. — Nemaci so tudi poskušali prekoračiti reko Bistrico v okolici Izopolijske, ali ni se jim posrečilo.

GRKI IN FRANCOZI V BOJU.

Berlin, 14. dec. (Brezijo). — Med grškimi kraljevimi četami in francoskim vojaštvom se je včeraj vrsila bitka severno v časnikov in ostalih vojakov. Skupaj do 1. decembra značajo vse izgube Nemčije na podlagi uradnih seznamov iz Berlinia: 3,921.869

London, 14. dec. (Brezijo). — Na podlagi nemških uradnih seznamov iz Berlinia, značajo izgube Nemčije v mesecu novembra 166.176 častnikov in ostalih vojakov. Skupaj do 1. decembra značajo vse izgube Nemčije na podlagi uradnih seznamov iz Berlinia: 3,921.869

Berlin, 14. dec. — Prekomorska časopisna agentura javlja, da so zavezniki izgubili do danes 192 bojni ladij s submarinkami in torpedovkami vred v skupini točni 744.600. Angleži sami so izgubili 123 ladij.

Ako hočete razveseliti prijatelja z dobrim darilom, naročite mu dnevnik "Prosveta," da bo dodelil dolgih, zimskih vederih.

vrlada predlagala nadalj. odredbe za omejitev alkoholnih pijač.

NEMŠKE IZGUBE DO DANES:
3,921.869.

London, 14. dec. — Na podlagi nemških uradnih seznamov iz Berlinia, značajo izgube Nemčije v mesecu novembra 166.176 častnikov in ostalih vojakov. Skupaj do 1. decembra značajo vse izgube Nemčije na podlagi uradnih seznamov iz Berlinia: 3,921.869

Berlin, 14. dec. — Prekomorska časopisna agentura javlja, da so zavezniki izgubili do danes 192 bojni ladij s submarinkami in torpedovkami vred v skupini točni 744.600. Angleži sami so izgubili 123 ladij.

"KOPP'S the BABY'S FRIEND" se lahko kupi v vsaki prodajalni po 25 in 50 centov steklenica.

Ako ne morete kupiti tam, kjer ste, vam ga takoj pošljite dve steklenici po 50c, ako jih pošljete papirnati dolar.

"KOPP'S BABY'S FRIEND CO." NO. 6 Kopp Bldg., YORK, PA.

TONY KOTEK
2848 S. Lawndale Ave., blizu 28. ulice
Hilz tel. Lawndale 4108
CHICAGO, ILL.

Piane prodajamo po tovarniški ceni. Popravljamo, vgradujemo in stare piane zamenjamo.

M. SCHULZ CO.
Izdelovalatelji najboljše vrste pian.
Imamo tri svoje tovarne.

POZOR, ROJAKI!
Naznjam rojakom, da sem odprl trgovino z mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. Vsakemu bom hvaležno postregel po zmerni ceni.

ANTON ZORNICK,
HERMINIE, PA.

NAJBOLJA TRGOVINA OPOJ.
NIH PIJAČ V AMERIKI.

Naročite vse pijače pri nas po pošti. Ekspres vam jih prinese v hišo.

Anton Zornick, Herminie, PA.

Amsterdam, 14. dec. — Vesti iz Berlina se glasijo, da je avstrijsko ministrstvo resigniralo.

Cesar Karl je sprejel resignacijo in ponudil predsedništvo Aleksandru Spitzmuellerju, da organizira nov kabinet.

Spitzmueller je bivši trgovski minister. Ministrski predsednik dr. Koerber, kateri je glasom te

vesti resigniral, je bil naslednik grofa Stuergkha, ki je bil pred par meseci ustreljen. Vesti o vladni krizi v Avstriji so se vedno ponavljale, odkar je bil izvršen atentat na Stuergkha, toda v Ameriko pride malo zanesljivih informacij o pravem političnem položaju v Avstriji. Veliko se je poročalo o političnem konfliktu na Ogrskem. Avstrijski parlament ni zboroval že dve leti in pol, odkar traja vojna.

Avstrijski parlament ni zboroval že dve leti in pol, odkar traja vojna.

Južno od reke Trotsa so nadaljujeli okupiranje četnem nemškim zapovednikom hribih osem vrst južno od Agusilje. Sovražni protinapadi so bili odbiti z velikimi izgubami.

Ujeli smo nekaj mož. Del rumunskih ar-

medijev v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

ski boji. V gorovju Gjergj-

dolimi Argesul nadaljujejo Ru-

ske druge, toda brez uspešne

ude. Na fronti maršala Ma-

senca so naše čete zopet zelo

predvole kljub težkočam, ki

povzročajo slabe ceste. Vel-

ičežnice v južni Valahiji med

časom in Černavodo je po-

znamena v naših rokah. (Ta že-

la je dolga 160 milj.)

Petrograd, 14. dec. — Na frontah po vzhodu se vrše neprestani ar-

STAROGORSKI:

Junaki Svobode:

POVESTI IN ČRTICE IZ BALKANA

Za križ častni in svobodo zlato.

(Nedovoljeno)

"In hoče si ga poiskati med nami revez?"
"Seveda!" odvrne Vjeruša: "Toda naj ne grem mimo pokala, da mu ne izpodleti! Tisti njegov sluga, — naj ga pohodijo race, — tisti Holuban je pol besa."

"Holuban, že zopet ta," vsklikne Kosenka in neka tedenova ji stisne srce. "Svoje krvi vendar ne bo izdal, saj je tudi krščen!"

"I kaj, krščen!" se razjezi Vjeruša. "Kriščen mohamedane je hujši nego pet vragov. Kdor se drži z verjetajo, je sam sver!"

"Ali se množe čete vstalev?" vpraša ded Pavlovič Slaviš.

"Množe se močno! Ni mogoče več prenašati teh grozovitosti! Saj veste, — ako je kje zalo dekla, — in takih med nami ne manjka — že si pride po njo Turek. Povrh pa še pokolje in posre, kar doseže. Ni še davno, da je tolpa teh divjakov planila na ženitovanjski sprevod, pobila svate in mladega*, mlado pa odvadila. Tega ne moremo več mirno gledati! Pripravljaja se tudi nekaj v svobodni Srbiji in Bolgariji in mi ne bomo držali rok krščen. Ako nam pa tudi nikdo ne pomore, si pomorem sami k svobodi in Bog s nami! Po drugih mutessarifstih se že kolijojo in tudi moji sokoli so že pisali spomine v turške kože. Mir bo šele takrat, ko iztrebimo Tetovo.

Mohoma je zavladal molk. Vsi so strmeli nekam daljino. Vsak je misil na svojo domovino in nevrede, katera visi nad njo, kakor prokletstvo. Samorad Pavlovič se je spomnil časov, ko se je še boril za domovino in svobodo. Takrat niso dosegli ničesar. Daj Bog, da se tokrat kri ne bo prevlala zastonj.

Na tega molka predrami vse glas Žarka:

"Čemu se udajamo žalost! Če treba, sežemo po jataganah** in pokažemo, da domovina nima samo izdalje, ampak tudi krepke sinove, ki se štrvujejo za njeno osvoboditev!"

Vjeruši pa se ni več siljubilo govoriti, zato je same zamrmaril:

"I seveda, seveda!"

Nato se je osvi po selenu in dejal:
"Solinec je že davno zadol, pa tudi jaz bi rad kam zašel... Dalje se mi noče nočoj. Pri tem sem že nekaterikrat zlagal svoje kosti, Pavlovič, dovoli mi torek, da si še nočoj poščem kak kotiček."

"Konje v stajo," zakliče Kosenka, "ljudje pa v hiši! Jutri se pa dalje pomenimo!"

Konje so spravili v stajo, Žarko in Slaviš sta se po vederji zarila v krmo, Vjeruša pa se je spasil h konjem in mrvaril:

"Kaj bom ril po senu, kakor podgana, ako je konjem dolg čas."

Napravil si je v kotu staje ležišče in kmalu siščko zaspal.

II.

Vjeruša si je mol zaspene oči. "Tfu... strega volka je teško goljufati. Sanje so včasih resnies, včasih pa tudi laž. Ali da bi se Turki plasili krog koče, to pa ni mogoče. Nabolje bo, če pogledam!"

Pretipal je jagatan in samokrese.

"Ako jih je dvanajst, tem veseljši bo Mamed v svojem raju, zakaj toliko svetnikov mu upam prekrbeti. Dobro bi bilo, da bi Slaviš in Žarko ne spala pretrdno. KHM!"

Pokukal je skozi špranjo na vrstih.

"Djavor ***... kaj se pa giblje tu zunaj! Eden, dva trije, širje in še menda peti, šesti, da bo končno vendar le prišlo do dvanajstih in še dalje. V lepe škripec sem prišel! Ko bi ti prokleti Turki bili vsaj šidje, da bi jih odnesel angel, kakor Habakuka... Hu... Sedaj je treba odnesti glavo, da ti je ne spečejo na ražnju, kakor oveo. Toda kako!... Skozi vrata ne gre, ker ne vem, ali me čaka zunaj svinec ali želeno. Poskusimo, če je drugod izhod.

Jel je iskati po staji, ali čim bolj je iskal, tam hitreje je pljuval od jeze. Tudi konji so zatevili nekaj in postali nemirni.

Vjeruša se je ozrl po njih in pograbila ga je silna nevolja:

"Kaj vam je mrhe! Tfu... Če vas spečejo, kaj zato, bodete imelo vsaj to čast, da vas sreča volk ali medved. Meni se pa utegne vse kaj hujšega pripeti, in še tadi ne, ne želim si poslati po smrti v trebuhu zveri. Vam je to vseeno, meni pa ni, zato bodite mirni."

*) ženina.

**) velik noč.

*** izgovori se dijabol, po naše hudič.

Medved.

Saljiva igra v enem dejanju.

Ruski napisal A. Čehov.

(Konec.)

Popova (trudeča se, prekričati ga). Medved! Medved! Medved!

Smirnov. Čas je otresti se končno predsodka, da so samo močki doljni dati zadovoljenje. Ravnopravnost je ravnopravnost, zato je vsem! K barjeri!

Popova. Vi se hočete strelijeti! Izvolite!

In začel je zopet iskati. V kotu, kjer je imel ležišče, je otiral neko odprtino. Tako je odstranil vso krmo in zapazil v svojo veliko zadovoljnost, da je to nekak rov, dokaj obširen za njegovo osebo. Vzradačen je pogladil konje kačor v slovo in djal ginjen:

"Premala je luknja, da bi se vti prerili ekso, saj niti ne vem če se posreči meni samemu. Ako bo mogoče, vas rešim, zakaj škoda je, da bi jahal na vaših hrbitih mohamedance..."

V tem sta počila hkratu dva strela. Vjeruša je skočil v rov. "Ze dražijo kožo s svincem!" je godrnjal. "Tfu..."

Zagrnel je tretji strel, za tem četrти, Vjeruša pa je ril naprej in ni slišal ničesar več.

Streljal pa je stari Pavlovič, da vzbudi svoje tri goste in je opozoril na nevarnost. Nocoj ni mogel zaspasti. Misli so mu silile venomer nazaj v ono dobo, ko je bil on še mlad, kakor je danes Žarko in ko so mu ugrabili ženo, katera od tistih dob ni videl nikoli več. Rešil je le sebe in dete, Kosenko in mater, ki je tudi že v grobu. Ali čaka vnučninja ista usoda, ki je zadebla babico? — Ali ni mar Kosenka lepa, sposobna za turški harem, lepa kakor Čerkaska ali Gruzinška? Ako pridejo po njo, jo mora dati... On, raja*, mora že vesel biti in hvaležen svojim gospodarjem, če mu pri tem ne požgo koče in mu puste celo glavo.

Pri teh misilih mu je nekaj stiskalo grlo in polačal se ga je nemir. Kako grozeče je bil pogledal Holuban, ko ga je Kosenka odbila. Njegov razjarjen obraz mu je bil napovedal maščevanje.

In stari Pavlovič je vstal, vzeli handžar in samokres in se zagledal v temno noč. Črni oblaki so se podili, le tu pa tam se jezalešketala zvezda.

Naslonil se je na okno in se zatopil v mračne misli...

Kedaj se pač povrneta mir in pravica v domovino! Kdaj dobi raja pravico do življenja! Večni boji, vstaje, kri... vse to traži se stoljetja, a nikdo ne pričakni na pomoč, nikdo ne poda roke robu. Večni boji, zmagujoči in zopet podlegamo, a uspehov ni. Zastonj se preliva kri srbskih junakov. Napočili kdaj dan svobode za tužno rajo!

Globok vzklik se je izvil iz starčevih prsi. Vzdramili se je iz svojih misli in zazdelo se mu je, da se tam za plotom nekaj giblje, nekaj temnega. Toda, morda se je varal v temni noči! Ali ne, to ni mogoče!

Pogledal je pozorneje in ni se motil. Zopet nekdo, dva, tri... širje, — cel trop.

"Mili Bog, napad!" zamrmra Pavlovič in stane samokres v roki.

"Kosenka, Kosenka!" Zakliče rahlo.

"Kaj je ded?" vpraša dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:

"Ali se bojš, Kosenka?"

"Ne bojim se!" odvrne dekle v polsunu.

"Kosenka! Sinoči si dejala, da si pogumna — in strelijeti znaš. Poglej!"

Kosenka vstane in pogleda. Njeno telo vzdrihti.

"Ali se bojš?" vpraša ded in oči se mu zasvetijo kakor staremu volku.

"Sama sva tu, ded!" Gospod Jezus daj, da se rešiva, posebno po naši gosti. "O, Bože!"

Starec pa jo vpraša zopet še mileje:</